

(Atkelta iš 4 pusl.)

zijų humanizmas, sudvasėjimas ir visiškai atviras dvasinis atsisakymas pokalbininkui. Tėvui O'Hare S. J. (žiūr. nekrologą "America", Vol. 129, 307-8 psl., 1973.X) rūpestį kelia katalikų fragmentacija (stoka santalkos), į kurią Marcel atkreipęs dėmesį baiminosi (o gal tai buvo tik psichologinė senilistinė apraiška, apsidanti kiekvieną susenusį, bet mąstantį žmogų.) Bažnyčios agiornamento inertiškumu-įsibėgėjimu. Vos tik prieš 10 metų dalykai atrodė labai kitaip. Turtum nuslydom nuo pjeđestalo, nuo centrinės bazės; esame fragmentuoti, o kartais ir pasimete. Bet tai neprivalo mus daryti bailiais ir beviltiškais. Atramos centrą turime atrasti patys savo viduje, neišskoti pasaulį, nes ten jis neatsiranda. Žmogiškios būties misterija neanalizuojama laboratorijose, o ji vislab atsiskleidžia asmeniškai ir konkrečiu toj misterijoj dalyvavimu, tikėjimo ištikimybės liudijimu ir malda, kitaip labai pavojinga nuriedėti į geismų ir baimės glėbį (l. c. 308 p.). Dvasingi žmonės instinktyviai gelbstisi, ieškodami naujų atspirties taškų (metafizinės meditacijos, dėmesys orientalinėm religijom, okultizmas, spiritalistinis nusiteikimas). O'Hare manymu, orientinių kraštų krikščioniškajam mąstymui Marcelio egzistencialistinė "Le Participation Concrete" samprata esanti lengviau prieinama-priimtina, kaip scholastinė sistema. Marcel beveik nieko nerašė apie objektyvinių tikėjimo turinį, o labai daug apie tikėjimo išgyvenimą, patirtį. "Participation" yra šimtus kartų kartojama sąvoka. Betarpiška Dievo reueliacija žmoguje, jo prezencijos gyvas išgyvenimas yra svarbiau, kaip intelektualinis suvokimas. Samoninga ir aktyvi ištikimybė (fidelité) tam kitam (Aš-Tu santyky-participation) yra pagrindinis dalykas. Nėra ugdančios ir kuriančios ištikimybės (le fidelité creative) be Dievo, nes ji iš jo išeina ir į jį atsiremia. Visa gali keistis, tik ne ta fidelité creative. Egzistenciškai viltis ir desperacija turi absoliučiai tas pačias, lygias sąlygas. Nė katra neturi pirmumo privilegijų. Vienos ar kitos persvara-laimėjimas žmogiškojoj egzistencijoje, priklauso nuo asmeninio žmogaus apsisprendimo. Šiuo požiūriu tikintieji yra nepalygintai laimingesni, nes jie turi VILTĮ JAMĖ. Bet jie savo ruožtu yra taip pat skolingi pakanta, tolerancija ir malda mažiau laimingiems. Pastarusios, atseit tuos, kurie neįeina į tikinčiųjų kategoriją, Marcel prasmingai įspėja. Ontologiškai žmogus negali būti lingvojantis ir be bazės. Jis turi stovėti centre ir į tą centrą (Dievą) atsiremęs. Susižavėjimas sekularizacija yra tik praeinantis laiko entuziazmas, neturintis pastovių-absoliutinių žymių. Nuo tokio sekuliarinio susižavėjimo nelaisvi ir tikintieji. Šiais svyravimų laikais, Marcel liepia jiems būti pilniems vilties ir laisviems nuo lūkesčių, Viltis-absoliuti, lūkesčiai — laikini.

Be Tikėjimo — Vilties — Melės krikščionybė žlugtu, nusmukdama į primityvią pagonybę, o su ja sekuliarinė kultūra nugrimstų į barbariją.

Viduržemio skulptūros

Nuotrauka Vytauto Mazelio

Pagrėbstai

B. KAZIMIERAITIS

PADEK, DIEVE, AR LAIMINK DARBA?

Lietuvoje išleistoji vadinamoji akademinė lietuvių literatūros istorija, be abejo, buvo rašoma pagal stalininius laikais sudarytąjį profilį. Taip pradėta, taip ir baigta pagal iš anksto nusistatytąją idėją, kas kur turi būti rasta ir kaip į ką žiūrėtina, dar ir žodynu naudojantis tokiu, kuris labiau tikėtų ne akademikų rašomiesiems veikalams, bet greičiau pamfletams.

Tačiau nuo to laiko jau daug Lietuvoje buvo parašyta rimtų literatūrinių monografių, kuriuose jau daug rečiau kyšteli paviršiumi Lenino ar Markso mokslo citata. Taip pat išleista nemaža padoriai paruoštų ankstyvesniųjų lietuvių rašytojų raštų. Antai, A. Baranausko raštų dvitomiui tiesiog sunku surasti rimtų priekaištų. Kadangi tas poetas dažnai minėjo Dievo vardą, pasirodo, redaktorai ne to žodžio neišsiginėjo, tik padarė jį bendrinį ir rašo mažąja raide. Tiesa, dvitomyje nėra ciklo "Keliuonė Petaburkan", nes, kaip įžangoje rašoma, jame "vyrauja mūsų skaitytojams svetima ideologija". Galima būtų ir ginčytis, ar Baranausko "Kad tu, gude, nesulauktum" yra svetima ideologija lietuviui skaitytojui, ar tik nuolat per petį į lietuvių veiksnius vanago akimi žiūrinčiam rusui, bet toks ginčas gal ir beprasmiškas būtų. Ta akis juk neatlaidi, ir jos savininkai sprendžia, kas yra svetima, o kas sava ideologija.

Apškritai vis dėlto, rodos, nebe tie laikai, kai buvo kopijuojami ir taisomi Maironio eilėraščiai. Ar ne tiesa? Todėl su malonumu imi į rankas, pavyzdžiui, neseniai pasirodžiusią Petro Vaičiūno eilėraščių rinktinę "Iš tolių beribių". P. Vaičiūno poezija mums, seniams, pažįstama iš anų laikų, kai ne tik visi giedodavom jo "Mes be Vilniaus nenurimsim" ar klausydavomės dainuojant "Nurimk, sesut! Gana raudoti!", bet ir kitus jo kūrinius paskaitydavom, net ir pro-

ginius, kokių jis mėgdavo retkarčiais parašyti.

Man pačiam vis rūpėjo kada nors perskaityti visus jo tuos miniatiūrinius eilėraščius, kuriuos poetas rašė paskutiniaisiais savo gyvenimo metais (poetas mirė 1959 m.) ir kurie buvo atskiru rinkiniu ("Gyvenimo preliudai") išleisti tik 1969 m. Kai žmogus gyvena ne Vilniuje ar Kaune ir negali užėiti į knygyną nusipirkti naujienų, tai dėl to tu "Gyvenimo preliudų" ir neteko matyti. Jie kaip tik yra dabar išleistoje poezijos rinktinėje.

Apie Petro Vaičiūno poeziją man yra išlikęs ir vienas kitas bruoželis šiokių tokių atsiminimų. Maždaug prieš apie keturiasdešimt metų universitete prof. V. Mykolaičio-Putino vedamajam naujosios lietuvių literatūros seminarui turėjau parašyti darbą apie tą poeziją ir ne dėl to, kad, būtent, P. Vaičiūno kūryba būtų man labiau patikusi negu kurio nors kito. Profesoriaus seminaro dalyviams pasiūlė tam tikrą skaičių jo paties parinktų temų, ir aš pasiėmiau apie P. Vaičiūną. Pasiėmiau, rašiau, parašiau, paskui atitinkamą dieną paskaičiau profesoriui ir studentams klausantis, buvo, tur būt, iškelta šiek tiek klausimų, ir šiandien galėtu būti atmintyje išlikęs tik pats faktas, kad tokią temą rašiau, ir dėl to nesistebėčiau, nes juk labai jau semas laikas. Tačiau tame savo darbe, rašydamas apie P. Vaičiūno eilėraščių darbo temą, mečiau mintį, kad jo tokių kūrinių ritmas yra vien tik žaismas, niekuo neatliepiąs darbo ritmo, kaip daugelyje liaudies dainų. Ryškiausi pavyzdžiai nurodžiau "Šienapiūtę" su tokiomis posmais, kaip štai: — Padėk, Dieve! — Ačiū, ačiū...

Pradalėliu, kaip gyvačių... Kaime augęs, niekas nesutiks, kad tokiu ritmu suktysi pievoje dalgė. Bet profesorius kaip tik, rodos, vien dėl to ritmo ir nesutiko su mano dėstymais, ir gal dėl to kaip tik atsimečiau savo darbėli. Dabar, vartydamas P. Vaičiū-

no rinktinę "Iš tolių beribių", sustoju ties ta "Šienapiūte". O žinote, kaip dabar skamba tas mano pacituotasis posmas? Jis pakęstas. Dabar jis šitaip atrodo:

Laimink darbą! — Ačiū, ačiū... Pradalėliu, kaip gyvačių... Še tai tau!

Kas tą posmą pakeitė. Kas ir ko išsigando?

Iš šioje knygoje išspausdintųjų paaškinimų matyti, kad viena P. Vaičiūno poezijos rinktinė buvo išleista 1945 m. Galima spėti, kad tada visi labai bijojo Dievo, tai poetas ir atsikratė jo. Juk net žymiai vėliau buvo leidžiami tomais A. Venclvos ir T. Tilvyčio raštai, ir abu tie vyrų suprakaitavę keitė anksčiau parašytuosius savo darbus, kad jie tiktų "naujiems laikams". Tur būt, ir P. Vaičiūnas buvo paprašytas "Šienapiūteje" Dievo vardo neminavoti...

Klasikų raštus leidžiant, mėgstama smulkesniuose paaškini-

muose narodyti, kaip kada nors šis ar tas kūriny ar išsireikškimas jame buvo keičiamas. Esama paaškinimų ir P. Vaičiūno poezijos rinktinėje, bet jie nėra tokie detalūs, kad atsakytų į visus klausimus.

O būtų atsakymas dėl to posmelio perredagavimo, tai nebereikėtų spėlioti, ar čia Vaičiūnas bus save apipiaustęs, ar kas nors kitas tą misiją atliko.

**2-jų savaičių
EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ**

Vyksta: gegužės	15	rugpjūčio	7
birželio	5	rugsėjo	4
liepos	3	spalio	2

ir
Gruodžio 20

Jungtis prie grupių galima Bostone ar New Yorke.
GRUPĖSE DALYVIŲ SKAICIUS RIBOTAS — NESIVELUOKITE!
Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės į
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, P.O. Box 116
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
TEL. (617) 268-8764
Savininkė: Aldona Adomionė

Standard Savings Time

It's always Standard savings time at Standard Federal Savings. And it's been that way since 1909. We believe that anything can be yours if you save for it.

With our Six Savings Plans, your money will grow with the highest interest rates we can offer.

What's more, there's a certain satisfaction to saving a satisfaction you'll feel even after your goal is met.

7½% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* <small>\$5,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.90% on interest accumulated for 1 yr.</small>	6¾% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* <small>\$1,000 Or More 30 Month Maturity YIELD INCREASES TO 7.08% on interest accumulated for 1 yr.</small>	5¾% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* <small>\$1,000 Or More 90 Day Maturity YIELD INCREASES TO 6.00% on interest accumulated for 1 yr.</small>	7% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* <small>\$1,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.35% on interest accumulated for 1 yr.</small>
6½% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* <small>\$1,000 Or More 1 Year Maturity YIELD INCREASES TO 6.81% on interest accumulated for 1 yr.</small>	5¼% YEARLY PASSBOOK SAVINGS <small>Interest Paid to the Date of Withdrawal YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 yr.</small>		

*A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 - 847-1140

Balandžio mėn. 7-tą d.
sekmadienį,
3-čią valandą po piet
**MARIA
SALĖJE
CHICAGOJE**

DRAUGO DAILIOJO ŽODŽIO KONCERTAS

IR DVIDEŠIMT TREČIO ROMANO PREMIJOS ĮTEIKIMO IŠKILMĖS

Programą atliks:
CLEVELANDO OKTETAS, vadovaujamas Ryto Babicko

Laureatė **BIRUTĖ PUKELEVIČIŪTĖ**
Jūsų dalyvavimas šiame koncerte pagelbės mūsų d'entraščiu ir toliau tęsti savo svarbų uždavinį. Kviečiame visus.

Biletų kainos: \$3.00, \$4.00, \$5.00
ir \$6.00. Visos vietos numeruotos.
BILJETAI GAUNAMI:
Draugo administracijoje,
4545 West 63rd Street
— ir —
Marginiuose,
2511 West 69th Street
Tel. — PR 8-4585

